

Exekuční soud zamítl návrh vymáhající věřitelky, by byl ve vnučené správě nemovitostí schválen prodej chmele na stojato. **Rekursní soud** prodej schválil pokud se týče vyslovil, že není vůbec třeba soudního schválení (§ 109 ex. ř.) prodeje chmele.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Chmel na stojato, tedy úroda od nemovitosti dosud neoddělená, byl podle § 295 obč. zák. součástí usedlosti. Nemohlo se proto jeho zpeněžení státi prodejem, nýbrž propachtováním. To však bylo podle druhého odstavce § 111 ex. ř. přípustné jen veřejnou dražbou nejvíce podávajícímu, nikoliv z volné ruky, a nemohl ani exekuční soud dáti svolení k takovému zpeněžení z volné ruky. Bylo již z toho důvodu usnesení, kterým první soud zamítl návrh vymáhající věřitelky, která k němu byla by oprávněna (odpověď ministerstva spravedlnosti k § 111 bod 2 ex. ř.) správným.

Čís. 13173.

Pojišťovací smlouva.

Pokud přihláška pojistníka, již přihlašuje ve smyslu všeobecných pojišťovacích podmínek k pojištění nový silostroj nabytý ve stanovené době po tom, co přestal býti vlastníkem silostroje, na nějž se pojištění vztahuje, jest návrhem na uzavření nové pojišťovací smlouvy, nikoliv jen návrhem na pokračování a na přenesení původní smlouvy na nový silostroj.

(Rozh. ze dne 12. ledna 1934, Rv I 1393/32.)

Žalovaný pojistil u žalující pojišťovny automobil Chevrolet proti havarii. V březnu 1930 prodal žalovaný tento vůz a dne 2. září 1930 koupil vůz Opel, ježž přihlásil k pojištění u žalující pojišťovny. Premii, splatnou dne 11. září 1930 zažalovala pojišťovna proti žalovanému dne 14. března 1931. Oba nižší soudy tuto žalobu zamítlý, **odvolací soud** z těchto důvodů: Žalobkyně uplatňuje odvolací důvod nesprávného právního posouzení věci, provádějíc ho v ten smysl, že rozsudek prvního soudu prý neprávem měl za to, že při změně držby pojištěného automobilu pojišťovací smlouva zaniká a že později ujednanou smlouvu jest pokládati za novou pojišťovací smlouvu, takže pojišťovací premie za tuto novou smlouvu jest první premií, již jest soudně uplatňovati ve tříměsíční lhůtě § 7 bod 3 pojišť. podmínek, jinak by se mělo za to, že bylo upuštěno od smlouvy. Poněvadž žaloba byla podána až po tříměsíční lhůtě ode dne splatnosti, zanikl nárok žalobkyně na placení premie. Odvolání žalující strany napadá tento závěr napadeného rozsudku a doličuje, že nová smlouva není prý novou smlouvou v technickém smyslu, nýbrž jen pokračováním ve staré smlouvě, že tudíž není třeba zažalovati

premií do tří měsíců po splatnosti a že žaloba byla podána včas. Není sporné, že platnost premie nastala dne 11. září 1930 a že tu jde jen o výklad §§ 8 a 7 všeob. smluvních podmínek, jež jsou podkladem poměru mezi stranami. § 8 zní ve výpisu: 1. každou změnu ve vlastnictví pojištěného silostroje jest pojistiteli neprodleně oznámiti. Změnou vlastnictví zaniká pojišťovací poměr. 2. Nabude-li pojistník místo silostroje, na nějž se pojištění vztahuje, do šesti měsíců potom, kdy přestal být jeho vlastníkem, jiného silostroje, jest povinen ihned, jakmile si nový silostroj opatřil, přihlásiti jej doporučeným dopisem. Pojistitel jest povinen oznámiti pojistníkovi do čtrnácti dnů po obdržení přihlášky, zda pojištění tohoto silostroje přijímá, či zamítá; při přijetí jsou směrodatné zásady dřívější smlouvy. Opomene-li pojistitel oznámiti pojistníkovi do čtrnácti dnů po obdržení přihlášky nového silostroje, zda pojištění přijímá, či zamítá, má se za to, že je přijímá. 3. Nenabude-li pojistník v šestiměsíční lhůtě jiného silostroje, pomíjí pojištění, aniž se premie za běžné pojistné období vrátí. Z těchto smluvních podmínek první soud právem soudil, že při změně držby zaniká nejen pojišťovací poměr, nýbrž i pojišťovací smlouva. Pojišťovací poměr a pojišťovací smlouva jsou sice dva odlišné pojmy, avšak pojišťovací poměr závisí na jsoucnosti pojišťovací smlouvy a s druhé strany, je-li umluveno, že zaniká pojišťovací poměr, jest mít i za to, že jest mít i pojišťovací smlouvu za zrušenou. Jiný výklad nelze dáti ustanovení § 8 odst. (1). Že tento výklad jest správný, vyplývá z § 8 odst. (2), podle něhož pojistitel má na vůli, zda pojištění přijímá, či zamítá. Mělo-li by se za to, že stará pojišťovací smlouva beze všeho pozůstává po právu, nesměl by si pojistitel vyhraditi právo zamítnutí, poněvadž podle staré pojišťovací smlouvy obě smluvní strany za trvání smlouvy, to jest až do 1. září 1938 byly by jí vázány. Tomu ani nebrání ustanovení § 8 odst. (3), jelikož lze je vykládati jen tak, že pojistník nemá nárok na vrácení zaplacené premie za běžné pojistné období. Napadený rozsudek právem uznal pojišťovací smlouvu uzavřenou po změněné držbě proti následkům havarie podle pojišťovacích podmínek za novou smlouvu, takže premie podle ní zapravitelná, jež byla splatná dne 11. září 1930, byla první premií. Tuto první premií bylo podle § 7 bod 3 odst. 2 pojišťovacích podmínek do tří měsíců u soudu uplatňovati, jinak má se za to, že bylo upuštěno od smlouvy. Žaloba byla u soudu podána teprve dne 14. března 1931, tříměsíční lhůta od platnosti již dávno vypršela, takže podle smlouvy jest mít za to, že pojistitel od smlouvy upustil a žalobní žádost o zaplacení premie nebyla oprávněna.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y :

Jde o to, zdali podle ustanovení § 8 všeobecných pojišťovacích podmínek jest přihláška pojistníka k pojištění nového silostroje nabytého do šesti měsíců po tom, co přestal být vlastníkem silostroje, na nějž se pojištění vztahuje, návrhem na uzavření nové pojišťovací smlouvy, či jen návrhem na pokračování a na přenesení

původní smlouvy na nový silostroj. Odvolací soud má za to, že jde o smlouvu novou, a dospěl k tomu závěru úvahou, že ač § 8 všeobecných pojišťovacích podmínek rozlišuje mezi zánikem pojišťovacího poměru změnou ve vlastnictví (odstavec 1) a mezi zánikem pojištění (odstavec 2 a 3), což jsou dva různé pojmy, přece jest zánikem pojišťovacího poměru rozuměti zánik pojištění, ano jest pojišťovně vyhrazeno právo, rozhodnouti, zda pojištění nového silostroje přijímá či zamítá. Dovolatelka napadá tento výklad poukazem k tomu, že má i v jiných případech právo rozhodovati o tom, zda platná pojišťovací smlouva má zůstat i nadále v platnosti čili nic, jakž jest tomu zejména v případě § 9, odstavec 3 všeobecných pojišťovacích podmínek, kde může vypověděti smlouvu, nastalo-li zvýšení nebezpečí, a v případě § 21 odst. čís. 2 podmínek, kde lze vypověděti smlouvu po dostavení se pojistné příhody. Než srovnání to pokulhává, neboť v těchto případech rozhoduje pojišťovna o tom, zda má smlouva jinak platná zůstat i nadále v platnosti, čili nic, kdežto v případě, o který jde, rozhoduje o tom, zda přijme či zamítne pojištění nového silostroje, tedy nabídku na pojištění nového předmětu. V oněch případech smlouvu buď vypovídá nebo nechává ji nedotčenou, v tomto případě přijímá neb zamítá návrh. A, míní-li dovolatelka, že nabytí nového silostroje jest vlastně změnou v nebezpečí, má sice pravdu, avšak nemusí to vždy býti zvýšením nebezpečí, nýbrž i opak. Neplyne proto z § 9 čís. 3 pojišťovacích podmínek, že změna ve vlastnictví silostroje jest případem obdobným změně nebezpečí, nehledíc ani k tomu, že změna nebezpečí (změna v risiku) má zcela jiné předpoklady, než změna silostroje, a že v případě § 9 čís. 3 podmínek jest zcela zřejmě vysloveno, že nejde o novou pojišťovací smlouvu, ano jest pojišťovně vyhrazeno jen právo k výpovědi. To však není jasně vysloveno v § 8 podmínek, zejména, přihlédne-li se k obratu odstavce čís. 2, že pro přijetí přihlášky jsou směrodatné zásady dřívější smlouvy. Mluví se tu tedy o »dřívější smlouvě« a nepraví se ani, že dřívější smlouva zůstává s příslušnými změnami v platnosti, nýbrž jen o směrodatnosti zásad dřívější smlouvy. Z toho patrně, že doslov § 8 podmínek není tak jasný, by podle § 914 obč. zák., a čl. 278 obch. zák. stačil ke zjištění pravé vůle stran a aby s vyloučením veškerých pochybností bylo lze souditi, že strany neměly na mysli smlouvu novou. Všeobecné pojišťovací podmínky jsou součástí smlouvy a musí zejména při své rozsáhlosti a spletnosti míti tak jasný doslov, aby nejen právník, nýbrž i laik mohl vystihnouti jejich smysl, neboť předpokladem smluv vůbec jest projev souhlasné vůle obou stran (§§ 861, 869 obč. zák.), a musí proto jednotlivá smluvní ustanovení míti tak jasný doslov, aby i pojistník nemohl míti důvodné pochybnosti o jejich zamýšleném smyslu. Poněvadž pojišťovací podmínky pocházejí od pojišťovny, jest nejasný doslov § 8 pojišťovacích podmínek, pokud se týká otázky, zda jde o novou smlouvu, vykládati podle § 915 obč. zák. v neprospěch pojišťovny a nelze proto dojíti k bezpečnému závěru, že pojištění silostroje »Opel« jest pokračováním v původní smlouvě a že zažalovaná premie 2.645 Kč z dodatku k pojistce čís. 555.858 jest premií následnou.